

Nord valencià (Alcalà de Xivert, 1961). *Fesolet* [1817, supra], a Bna.-Girona designa la varietat més aviat petita, en forma de quart d'oval, i caracteritzada per una taca negra al mig del costat còncau (*Dolichos melanophthalmos*). *Fesolada*. *Fesolar*. *Fesolassa*. *Fesoler* o *fesolera*. *Fesoli*. *Fesolina*. I en forma sàvia *fesolet*.

CPT.: *Fesol-fava*.

¹ No puc assegurar que sigui aquest mot el que figura en forma un poc diferent en el nom de la *Font del Fisol*, ibidem.

Fesomia, *fesonomia*, V. *físic* *Fessada*, *fesset*, V. *fés* *Fesset*, V. *fasset* (FARCIR) *Fesseta*, V. *fés* *Fessina*, V. *fassinna* (*oficina*, FER)

FESTA, del ll. tardà FĒSTA id., primitivament plural del ll. FESTUM id., i aquest, del neutre de l'adjectiu FESTUS, -A, -UM, 'festiu', mot emparentat amb FĒRIA (veg. FIRA). □ 1.ª doc.: S. XIII, Llull, etc.

«A una gran festa s'esdevenç que un religiós acpreyat en una sgleya on era ajustada gran multitud de gent, a honrament de la festa», *Blanq.* (xviii, NCl. I, 115.11). També apareix en Muntaner, el *Curial* i altres importants textos medievals, en particular JoMartorell: «l'endemà per lo matí benehiren les banderes, ab singular processó e festa que fon fetas», «cascul dia feyen molt grans festes» (Ag. II, 82; I, 81). Per a la data i gènesi del substantiu llatí FĒSTA (més normalment FESTUM), veg. Collin, *ALLG* XIII, 457. La pronúncia de la e és —com ja s'esperava normalment— pertot tancada sense llevar-ne el valencià (Renat, «El Camí», 1-ix-34, com havien dit Grieria i algú més, per error) ni el pallarès (*BDC* xxiii, 248), salvant només alguna localitat de l'Alta Ribag.

La festa major: «feya alguns dies hi havia moros a la costa, de resultes de les balles de la f. m. de Montagut», Bosch de la Tri. (*Lena*, 23); «comensava la festa major: estava convingut que tothom devia entregar-se a l'alegria», Noller (*Vilaniu*, 62); *fĕsta mayó* en el Pallars (Cardós i V. Fe., 1932-4). *Vestit de festa* 'el més lluït que el feiner', d'on *anar de les festes* 'molt ben vestit': «no són més que menestrals acomodats que van de les festes», «semblava un sant al camaril, allí dins: llàstima, en efecte, que no anés de les festes», Noller (*Pap.*, 85; *Notes de c.*, 125).

Sovint vol dir 'celebració, festeig, manyaguera': «com foren davant lo rey, digueren-li tot lo que la Comtessa havia dit, e lo virtuós rey se posà a riure, e ab cara afable, los féu molta festa», «Phelip los féu inextimable festa, e fon gran alegria entre ells», JoMartorell (Ag. I, 72, 343); modernament, en aquest sentit, sol usar-se en plural: «la Maria Rosa, axís que vaig arribar a casa m va rebre ab més festes que d'acostumat», Genís i Aguilar (*Jo. Fl.* 1878, 309), «apré que descolcava de son cavall sota 'l porxe, la gentil Nerto li corria davant a fer-li festes», Verdager (*Nerto*, 23). D'on l'exclamació, tan típica del parlar gironí, *ai festa!* 'quin goig!', l'ús de la qual, però, s'estén fins a la Costa Brava: «fins que trobem qui ens

para ets peus amb sa llaçada de matrimoni: si es meu estimat me la posés... *ai festa!*... Mai més ballariques», JRuyra (*O. C.*, 1149b). Ja l'oc. ant. *festa* tendeix a concretar-se en una acc. 'goig, alegria': «qui pren per cambas, qi per bratz / --- / qi per espantias, qi per testa, / e Jaufré non s'o tenc a festa, / can se res<s>ida e:s sen pres», *Jaufré*, v. 354.

DERIV.: *Festejar* [c. 1390, Aversó, *festejava* i *fĕtĕga*, 509.38 i 115.28, en rima amb moltes formes verbals en -*eja*] 'celebrar amb festes' ja diverses vegades en el *Curial* i en JoMartorell: «tots los senyors, grans e pocs, vengueren a la cambra de la Comtessa per festejar lo rey e a la novella reyna» (Ag. I, 80) i amb ús recíproc «e stigueren allí parlant per bon spay, y festejant-se, de les festes que entre sposats se acostumen, en presència de tota la gent; e quan se foren festejats, venc lo duc de Lencastre» (I, 124); i encara usat amb aqueix sentit modernament: «quan jo era petitet / festejava y presumia: / espardenya blanca al peu ---» en la famosa cançó bandoleresca de c. al S. xvii (Milà F., versió amb trets dialectals de la Garrotxa, 119.1), «pel racó de S'Alqueria / io m'hi divertesc bastant: / que hi festeig, bec vi de vinya, / que és millor que es de parral», cloba eiv. que recullo a Sta. Gertrudis de Fruitera (1963); «De l'Atlàntida al veure't hereva, en son enterro / los pobles, que 't festegeu, / digueren: —Ella ray! / çquè importen a l'abella los troços de ton gerro, / si, flor dels vinentes segles, los quedes tu? Mes ay! / ---», *Atl.* I, 19b. Del cat. es prengué el cast. *festejar* [S. xv], per influència del fastuós *festejar* de la cort reial catalana en els Ss. xiv-xv (veg. DCEC, s. v.).

Per una especialització del sentit de 'tractar algú amb carícia', típica de la nostra llengua, aquest verb es torna castissa expressió intr. de la idea de 'ser promesos, estar en relacions amoroses en vistes a unir-se' (*LleuresC*, p. 71), que ja trobem també en JoMartorell: «yo fins ací jamés he sabut ni he sentit les passions d'amor: be-m era placent lo festejar y ésser amada», «—Qui-m faria a mi star —dix Stephania—, de no dançar e festejar, segons a nosaltres, donzelles cortesanes, és dat, com sia cosa acostumada, com les donzelles stan en cort, se tenen a molta glòria que sien amades e festejades» (Ag. I, 307; II, 61); «veu entrar lo seu galan / --- festeja y no li val: / bé 'n té cruel pena, bé 'n té cruel dany», MilàF (*Romllo*, 200G recollida a Agramunt); «quan s'és jove i es té festejada-ora, llavors més val festejar que sentir contar rondalles», Martí (*Lo caragirat*, 15); pall. *festeyá* (Areu, Estacon, 1933-4).

Ultra la construcció intransitiva, s'ha emprat també com a tr. per a 'galantejar, fer la cort a (una dona jove)': «la qual, per la sua molta bellea, de molts cavallers de l'orde era festejada», JoMartorell (Ag. I, 273); «un hereu la festeja, y ella, gens esquerpa», «en Joanet la festejava», Bosch de la Tri. (*Lena*, 22, 23); «a l'ingrat Rotlan, que tant hi havia jugat quan em festejava, vull que li donin el cintó del meu davantal de pampolina, perquè si un dia sent la reança del nostre amor, li serveixi de dolça memòria», Coromines